

Засудження рабства в романі Ж. Верна «П'ятнадцятирічний капітан»

Мета: продовжити роботу за змістом роману; зупинитись на епізоді «Работоргівля.

Полон», підвести учнів до розуміння позиції Ж. Верна щодо рабства як потворного явища людського суспільства, дізнатися чи існує рабство в сьогоденні, вчити учнів досліджувати мовний матеріал; розвивати в них уміння орієнтуватися в тексті твору; добирати цитати для характеристики дійових осіб, усне зв'язне мовлення учнів, їх логічне мислення; взяти участь у «броунівському русі»; сприяти вихованню гуманізму, непримиренності до зла і насильства, поваги до людей.

Тип уроку: формування знань, умінь і навичок.

Обладнання: картки з текстом, зображення негрів-рабів, засобів для перевезення рабів.

Треба, щоб у світі знали про це...

Жуль Верн

Хід уроку:

I. Організаційний момент.

II. Актуалізація опорних знань:

1. Прийом «Гронування» (учні закінчують грона)

Негору

Гарріс

Робота в групах:

I група - Порівняти Діка Сенда і Негору, використовуючи при цьому прийом «Кола Вена».

II група - Простежити поведінку кузена Бенедикта у творі. Охарактеризувати його образ, використовуючи прийом «Сенкан».

III. Мотивація навчальної діяльності:

- Діти, чи існує рабство сьогодні? Що вам про це відомо?

Мовою цифр

- за оцінкою Міжнародної організації Праці, жертвами примусової праці, праці за борговими зобов'язаннями, примусової дитячої праці та сексуальної експлуатації є 12, 3 млн. людей;
- за даними ФБР, торгівля людьми щороку приносить прибутки у розмірі приблизно 9,5 млрд. Доларів. Вона тісно пов'язана з відмиванням грошей 12 наркобізнесом, підркокою документів та контрабандою;
- Україна належить до країн 2 категорії (всього їх 3), тобто прагне наблизитися до світових стандартів щодо боротьби з рабством, але це не завжди вдається. Головними країнами, куди потрапляють українці, є Туреччина, Польща, Чехія, Італія, Греція, Сербія, Чорногорія та інші.

IV. Оголошення теми і трудових завдань уроку:

1. Слово учителя.

2. Складання плану роботи спільно з учнями:

Наша подорож триває, Герої роману - в Екваторіальній частині Африки - Анголі, вони в руках зрадників Негору і Гарріса.

- Що планує Негору зробити з людьми з «Пілігрима»?
- Що вам відомо про історію работоргівлі?

3. Виступ учнів-істориків:

1) Рабство - це насильницьке підпорядкування однієї людини іншою або однієї

групи людей іншою групою людей. У раба немає особистих прав власності, його можна продати, убити.

2) Рабство відоме з доісторичних часів, але набуло розквіту після падіння Римської імперії. У XVI-XVIII ст. В Іспанії, Португалії й Великобританії, а в Америці в XVII-XIX ст. рабська праця стала основою економіки. Мільйони африканців вивозилися з континенту до інших країн і використовувалися як безкоштовні знаряддя праці на плантаціях, а пізніше - на мануфактурах. Велика їх кількість помирала, але все одно вигода від подібної експлуатації була величезною.

1) Рабство в Британській імперії було заборонене в 1833 р., у США наприкінці Громадянської війни 1861-1865рр., але нелегально продовжує існувати в деяких країнах.

4. Продовження слова учителя:

На час написання роману найстрашнішою країною рабства була Африка, екваторіальна її частина. Тож Ж. Берн і відправляє своїх героїв на випробування в цю країну. Автор презирливо ставиться до рабства, тому у творі замальовується нелюдське, жорстоке ставлення до рабів, жахливі умови їхнього утримання. Письменник обурюється ставленням работорговців до невольників як до товару: «Невольники - це товар. А товар - це гроші».

Щоб краще усвідомити, що таке рабство і які його наслідки, звернімося до розділу «Работоргівля» з роману «П'ятнадцятирічний капітан».

V. Сприйняття і засвоєння навчального матеріалу:

1. Інтерактивний прийом «Броунівський рух» («навчаючи інших, навчаюся сам»).

Учитель роздає картки з текстом, усіх їх 6. Картки можуть повторюватися.

Завдання учнів - ознайомитися зі змістом своєї картки та передати ці знання максимально більшій кількості однокласників. Одночасно можна говорити лише з однією особою. Під час виконання завдання учні вільно ходять по класній кімнаті.

Через 10 хв. учитель перевіряє, як засвоєно інформацію, аналізує та узагальнює отримані учнями знання.

2. Робота в групах:

І група

Чи були раніше знайомі Гарріс і Негору?

- Коли і за яких умов вони бачилися востаннє?
- Що там з ними сталося?
- Опишіть невольничий табір.
- Як звали работоргівця, на якого працювали Негору і Гарріс?

- Де рятувалися від жахливої африканської зливи мандрівники з «Пілігрима»?
- Що сталося з термітником?
- Як герої врятувалися?
- Куди далі потрапили потерпілі з «Пілігрима»?
- Як називався район країни, куди потрапили наші герої?
- Що відчували Дік і його товариші, коли усвідомили це?
- Зі скількох невольників складався караван?
- Як ставилися наглядачі каравану до невольників?

II група

- Крім работоргівців, хто ще полював на невольників?
- Чим «резиденція» прилягала до торговельного кварталу? Опишіть її.
- Якою людиною був Муані-Лунга? Як характеризує його фраза: «Піддані з нетерпінням чекали його смерті, і звістка про неї була б прийнята з радістю»?
- Як Муані-Лунга поведився з підданими?
- Як помер Муані-Лунга?
- Як відбувається похорон царка?
- Хто з наших героїв повинен був померти на цьому похороні?
- Хто і яку кару під час цього похорону придумав для Діка Сенда?
- Хто сповістив Діка про смерть місіс Уелдон та її сина?
- Якою була реакція Діка на це повідомлення?
- Куди помістили після цього Діка Сенда?
- На кого Дік Сенд покладав надію про звільнення?
- Хто намагався врятувати Діка Сенда?

3. Дослідження:

- Дослідіть мовні засоби, які використав Жюль Верн для опису невольників. Яка їхня роль у загальній структурі твору?
- Чи зрозуміла вам позиція письменника стосовно такого страшного явища, як рабство? Відповідь аргументуйте.

VI. Закріплення вивченого матеріалу:

Гра «Відгадай слово»

1. Назва річки в Анголі.
2. Головний невольничий ринок в Анголі.
3. Шаман.

4. Комаха із сімейства коників

Стисло розкажи про епізоди, пов'язані із цими назвами.

5. Коментар до ілюстрацій.

VII. Рефлексія:

1. Слово учителя:

Як ми побачили, діти, з роману Ж. Берна «П'ятнадцятирічний капітан» найстрашніше зло на землі - це гноблення людини людиною, зазіхання на її честь і гідність. Зло - це коли проливається кров, коли немає місця жалю й доброті. Ми повинні зрозуміти, що воно, зло, само по собі не виникає. Його творить людина. Людина небезпечна, жорстока і підступна. Такими в романі автор і зображує Негору та Гарріса, Муалі-Лунга - тубільського володаря та Алвіша продавця негрів.

2. Опрацювання образів рабовласників за схемою:

Риси характеру нелюдів-рабовласників:

- хижацькі наміри;
- прагнення до легкої наживи;
- ненависть до людей іншої раси;
- жорстокість.

Висновок: Письменник мріє про справедливу кару для злочинців, тому засудження рабства - одна з провідних ідей роману «П'ятнадцятирічний капітан».

VIII. Підбиття підсумків уроку:

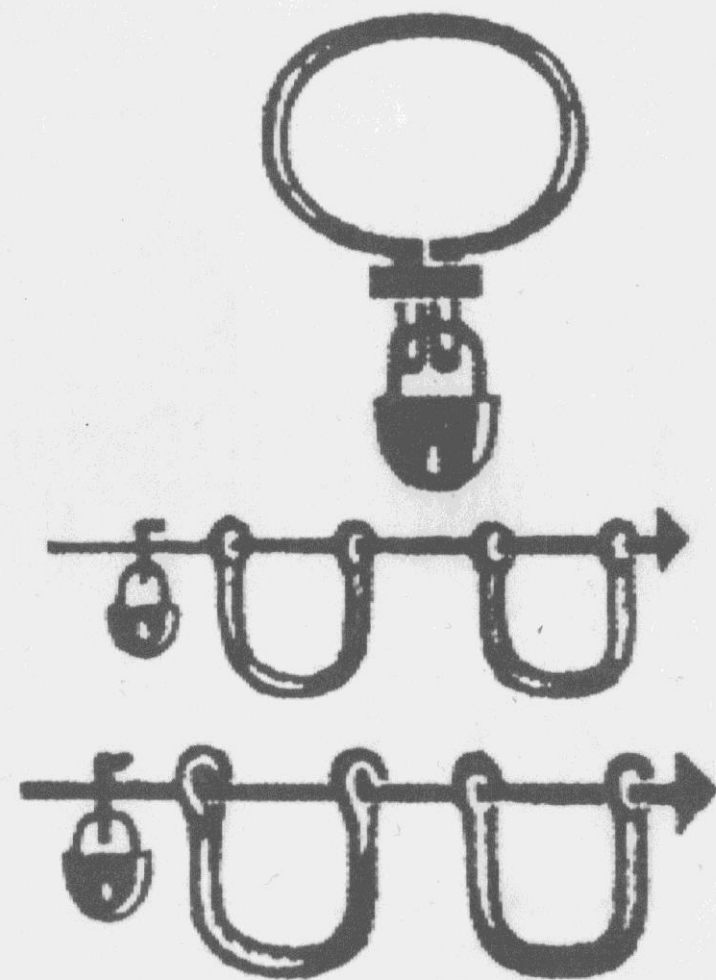
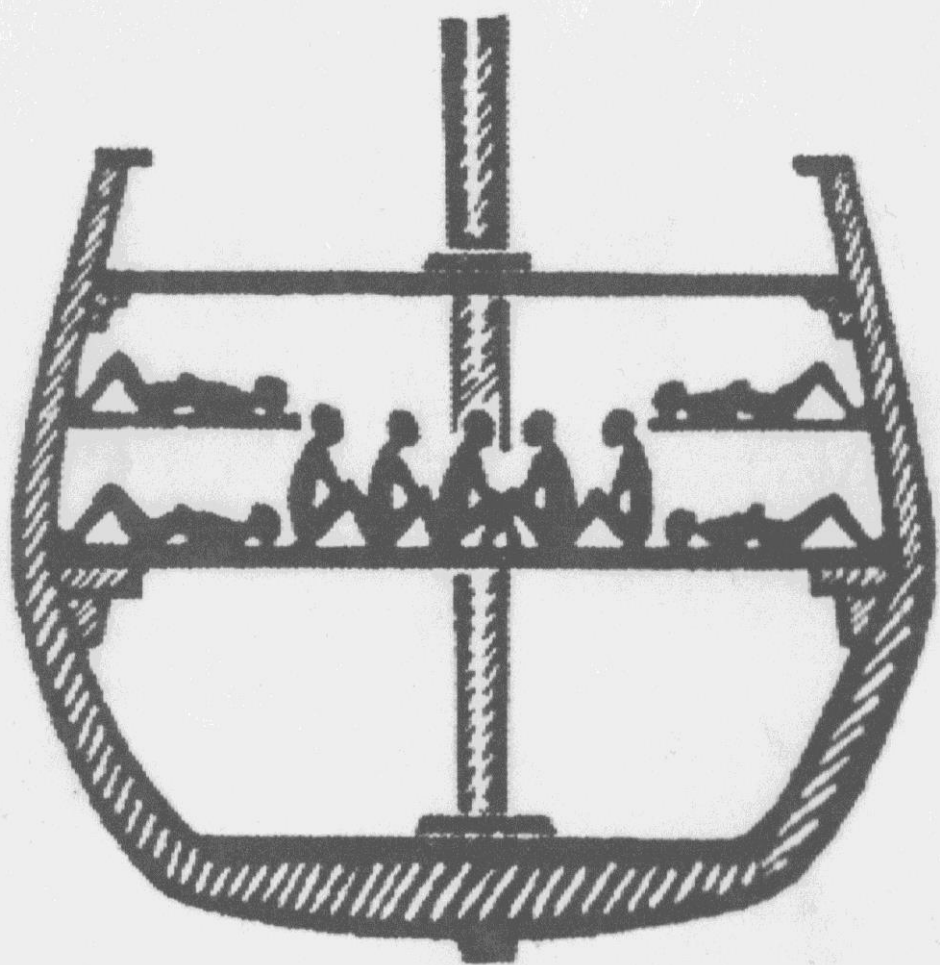
Чи здійснилися очікувані результати?

Чи актуальні нині ті проблеми, в ім'я вирішення яких Ж. Верн написав роман «П'ятнадцятирічний капітан»?

IX. Оцінювання навчальних досягнень учнів.

X. Домашнє завдання:

- I група - Позначити на карті шлях, яким пройшов «Пілігрим», розповісти про нього.
- II група - підготувати цитати з розділу «Ярмарок» про життя африканців.
- III група - відшукати і записати вислови відомих людей про роль науки у житті людини.
- IV група - підготувати цікаві повідомлення про рослини, тварини, комахи, назви яких зустрічаються в романі «П'ятнадцятирічний капітан».

Так перевозили рабів; колодка для шиї, рук і ніг

